

P.S.: NA MOJU ŽALOST, NEMAM ZABILJEŽENO TKO JE NAPISAO OVAJ TEKST

„Društvo za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava“ upravo zbog principa na kojemu se je razvijalo, težnja koja ga oblikuje i događaji koje historija i narod do danas nijesu poznavali, mora se obraditi mnogo veća pažnja.

U cjelini gledano, istraživački rad u Sloveniji, nalazi se na svjetskom prosjeku. To, uostalom potvrđuje i nekoliko stotina otkrivenih grobišta i mnogo objavljenih radova na tu temu.

Slobodan svijet ima mogućnost da se splet neistina iznese na svijetlost dana i da ga podvrgne kritici i pronicljivosti javnog mišljenja, kako bi se izopačenje istine ispravilo. Neistine slobodnog svijeta predstavljaju pandan obmanama svijeta podčinjenog totalitarističkoj dominaciji. Javno mišljenje je uslovljeno društvenom praksom i iskustvom svakog pojedinca koji svojim stavom u njemu učestvuje.

Istraživanje stavova, oni sankcionišu ili kritikuju određeno državnu praksu. Kao javno mišljenje prepoznajemo vrijednost jednog naroda.

Upravo to me navodi da pišem da u takvim uslovima ne može biti riječi da se živi u demokraciji, već u samom početku izopačenoj, još u mislima svakog čovjeka. Zato se treba obratiti hrvatskoj i slovenskoj vladi s molbom da budu konkretni. To je uostalom ono čime se i prijedlozi društva za obilježavanje grobišta u Sloveniji i završavaju. Ako bi se ostalo na nivou općenitih rasprava o pitanjima žrtava bez pravih ukazivanja, onda su tu mnoge stvari neosporne ili ćemo se sporiti sa terminima.

Današnja historija genocida nad hrvatskim narodom pokazala je da postoje dvije faze i istovremeno dva nivoa u njegovom djelovanju.

U prvoj fazi demokratskim društvom upravlja isključivo državni aparat, a u drugom ga postepeno zamjenjuju njihovi istomišljenici.

Rijetku su kada ljudi tako javno prezirali jedan narod kao učesnici pokolja na Križnom putu. Međutim, može se taj talas prezira razumjeti kao posljedica ovakve slike, koja je pred mnogim očima danas.

Pokušaj, da se živom čovjeku spriječi da živi ima niz pojava oblika. U različitim kombinacijama on iskrsava, a najefikasnije nije onda kada se zasniva na laži.

Najviši stepen prikrivanja istine se dostiže kada se udruži sa istinitim moralnim vrijednostima. To je pravi vrhunac lukavosti politike i određenog naroda. Dajući polovicu preciznih, istinskih podataka kojim se vjeruje na riječ jer su evidentno istinite, efikasni, ubitačni politički vrh drugu polovicu ispusti neprimjernim podatcima koje bacaju prah u oči narodu. Za to je osnovna i primarna moja funkcija da otkrivam i saznam pravu istinu i da stalno idem za novim još ne otkrivenim. Zakonitost je moj politički cilj s kojim pokrećem političke borbe i tako formulišem političke ciljeve. Od toga ne odustajem i vjerujem uspjeh ćemo.

Posebno priznanje treba odati g. Šafariću prije svega zato što je učinio ozbiljan napor da skrene pažnju na ovaj negativni FENOMEN, a zatim i zbog niza vrlo prihvatljivih zapažanja u vezi s njim. Mora se priznati da je gospodin Šafarić tragajući za istinom o otkrivanju grobišta pošao metodološkim korektnim i pravim putem.

Ovdje nas gospodin zanima, u stvari, najviše u pogledu osnovnih zaključaka i poruka sa kojima se u mnogome možemo složiti.

Pitanje: Dali je u Sloveniji izvršen zločin nad hrvatskim narodom ostala je bez odgovora. Začutili su upravo oni što su ga postavljali javno i najglasniji.

Misterioznost najvećeg zločina biva maksimalno stepenovana nepoznatom: zašto su začutili kad su počeli istragu i obećali istinu.

Još prije nekoliko mjeseci, dok mu je konačni ishod bio krajnje neizvjestan, po mnogo čemu izuzetni proces najednom je prestao da bude predmet interesovanja čak novinskih agencija koje su mu proteklih godina poklanjale nezapamćeni publicitet.

Bilo je to još čudnije što se pamti kako je proces pokrenut i nekim optužnicama koje su se ispisivale na stranicama slovenskih i hrvatskih novina, pred milijonskom čitalačkom porukom – najširoj javnošću.

Današnji proces od strane štampe ima za posljedicu, između ostalog, i isključivanje porote javnosti – čitatelja.

Iznenadnim obrtom situacije, neobjašnjenim čitanjem (ali pa prikrivanjem) štampa ostavlja čitatelje bez najosnovnijih informacija, pa i bez odgovora na pitanja i rešenja koja su postavile i pokrenule sopstvenim napisima. Sve je nepovoljnije što su i raniji preopširni izvještaji bili neshvatljivo siromašni istinom.

Nedostajale su najelementarnije informacije i podaci, koji su bili zasnovani nelogičnim tvrdnjama, očiglednim protivrečnostima itd.

Što se zapravo dogodilo ?

Naravno da je istina, da u Sloveniji nije bilo nijedne lustracije i da su na odgovornim mjestima u politici, na univerzitetima, u različitim uredima ostali ljudi iz titoizma i da su neki još uvijek tamo. Po tuđih zakonima njih tamo ne bi bilo više. Novela zakona omogućuje provjeravanje takvih do 2019 godine.

U Sloveniji zagovornici totalitarnog režima na razne načine, čak i sa ograničavanjem sredstava, onemogućuju istraživanja totalitarne prošlosti i brinu za to, da bi podatci ostali nedostupni.

Klasičan taka primjer je djelovanje UDBE na Austrijskoj Koruškoj, gdje se ide za to, da se ne otkrije mreža protiv obavještajne službe. Takove stvari možemo presjeći samo sa ozbiljnim istraživanjem i analiziranjem, koje bez pregleda nad cijelom gradivom nije moguće. Žalosno je da je veliki dio dokumentacije pred osamostaljenjem bio u njoj uništen.

Raskrivanje djelovanja tajne policije, koja nije poznala nijednih moralnih prepreka, koja je podturala dokaze, ih **proneverjala**, koja je prisilila ljude, da su sa njima surađivali i izdavali svoje bližnje, da uopšte ne pišem o progonu ustaša.

Žao mi je da je UDBA najprije strijeljala pa tek onda razmišljala. Ako bi, prije razmišljali, ne bi nam trebalo pojašnjavati nekih previše nazornih činjenica.

U Sloveniji je za historičare uopšte značajno, da nijesu bili prisutni na **dogodkih** koje istražuju. Ali nije najveći njihov grijeh, da pišu o nekom događaju, pa ne provjere pisanih izvora niti pitaju ljude, koji su pri događajima sudjelovali ili bili svjedoci događaja.

UDBAŠKI REFERENDUM

Krenimo redom.

Ova knjiga će, dovoljno jasno istaknuti i pozitivne i negativne strane ovakvog rada. Ali vrijednost rezultata istraživanja nikada se ne mjeri naporima koji su potrebni za takva istraživanja.

Rezultat se procjenjuje prema onome što on po sebi kazuje. Ipak, to procjenjivanje rezultata, gledano historijskim relacijama, nikada nije osuda tih rezultata, već njihovo prevazilaženje, ispravljanje i dopunjavanje. Historija je u tom smislu dragocjen doprinos i nauci i praksi. Nauku lako preskočimo, a ona druga predstavlja jedan rezultat, koji se može popravljati i dopunjavati, ali se ne može ignorirati u tekućim istraživanjima jedne oblasti.

2012-06-28

Sa svim ovim su i sljedeći pasusi:

„Greške se ispravljavaju. Istraživači (samostalni) kad se dokaže da su u pravu, dobivaju zadovoljenje, mada često to 'istjerivanje' pravde iziskuje mnogo vremena i truda.

I tu je., obično kraj.

Ne ide se dalje. Ne traži se krivac, ne utvrđuje se tko je i zašto uništio nečije živote, poremetio odnose u državi, mjestu, na ulici.

Ostaje se, dakle, na pola puta.

Međutim, nije izračunato koliko se puta to moglo nazvati zataškavanjem. Ali ne može se reći da je uvijek tako. Dogodi se da krivac namjerno ili isticanjem prilika ostane nepoznat.

I ? pa eto uglavnom se na stranicama državnog dosjea može dodati: NIKOM NIŠTA ! Čak i kada su u pitanju tisuće ubijenih.

Koliko je žalbi otkazano, odnosno koliko je krivaca kažnjeno ?

Odgovor: koliko ja znam, krivaca nema.

Državni teorijski i metodološki okvir istraživanja razrađen je jednostavno, što je omogućilo jedno obraze analize i svrstavanje dobivenih podataka.

U postupku dokazivanja krivice pojedinaca, štampa kao da se najednom našla pred bedemom KLANA koji je skrivio i štitio svoju vlast i svoje grijehove.

Moram napomenuti i pozitivnu činjenicu da su istraživači smelo zagazili u problematiku i da više godina pokušavaju da prodru u komplicirana pitanja današnjice.

Gospodin **XX** je definirao slike, dokumente i procese na sljedeći način: postoje periferija komunizam i socijalizam kao jezgro. Kao i svaki organizam koji se razvija, i socijalizam ima svoju periferiju i ona od jezgra nije mnogo udaljena. Jezgro potiskuje periferiju dok je jednom ne svede na nulu. Odnos države pokazuje da se onakva revolucionarna borba i u mirnodopskim uslovima nastavlja, samo drugim sredstvima.

U definiciji države polazi se od konstatacije da država sadrži osnovnu protivrečnost: ona je s jedne strane, formalni predstavnik jedinstva, s druge strane onemogućuje to društvo da djeluje. U tom smislu ona je predstavnik i zastupnik interesa jednog dijela društva protiv drugog njegovog dijela, vladajući instrument s kojim se služi da bi zaštitio svoje interese protiv !? (**xxx**)

Za ovo istraživanje postoji i solidna izvorna osnova izdata u formi izabranih govora, članaka i mnogih rasprava, predstavljajući polaznu osnovu čije je savlađivanje neophodno, jer sadrže osnovne teorijske i političke stavove.

Posebni značaj za istraživanje ima DOSIJE.

Postoje zapisnici sa priloženim i sakupljenim izjavama, stručnim nalazima i izvještajima i ostalim zvaničnim dokumentima na koje su se pozivali i čije su pojedine dijelove citirali nepotpuni i ne dorečeni novinski članci. Sadrže sve potrebne podatke i činjenice za stvaranje potpune slike i historije sukoba odnosno pobijanje ustaša. To je posebno uočljivo pri upoznavanju činjenica o glavnim akterima sukoba.

Istraživači često donesu gomilu novih podataka, ali rijetku uspijevaju da ih osmisle, da iz njih izvedu i obrazlože tezu. Najgore što se zapostavljaju suštinska pitanja istraživanja. Posebni značaj za istraživanje imaju objavljeni materijali sa raznih kongresa, savjetovanja, zbirke međunarodnih ugovora, statistički pregledi, zakonodavstvo, bilješke, štampa... No svaki ovakav rad koji ne bi računao sa korištenjem građe državnog materijala i lokalnih arhiva je u izvjesnom smislu ipak osiromašen.

Zahtjev većine javnosti da do kraja bude poznata s najavljenim a prešućenim otkrićem o tome što se zbiva iza zatvorenih vrata u Ljubljani i Zagrebu je tim izričitije, a stav i šutnja postaju još delikatniji zato se izvještaj može spominjati kao „pozadina“, „nezakonitost“.

Ovo nijesu odlomci iz dnevnika, koje mnogi pišu, a poneki ih i objavljuju. Ovo su, prosto, zabilješke o zbivanjima što na ovaj ili onaj način skrenu pažnju čovjeka vremena današnjeg.

Na kraju naglašavam da ova analiza ima za cilj samo da pokaže kako zbog različnih mjesta masovnih grobišta koja se obrađuju i zbog različite usmjerenosti pojedinih istraživača, neminovno dolazi i do značajnih razlika u pojedinim dijelovima rada državne komisije.

Ukoliko je riječ o knjigama, ta može da smeta. Zaključio bih, skrećući pažnju još jednom, da ova knjiga, i pored nedostataka, sigurno korisno upotpunjuje nova saznanja, pošto sadrži i dijelove koji do sada nisu objavljeni ili je to učinjeno sa manje podataka i manje uspješno.

Pođimo tragom i pokušajmo da ustvrdimo što smo kao samostalni istraživači mogli da otkrijemo i saznamo.